

Vergaderjaar 2014–2015

21 501-31

Raad voor de Werkgelegenheid, Sociaal Beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken

Nr. 364

BRIEF VAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 24 februari 2015

Op 9 maart aanstaande vindt de Raad WSBVC, onderdeel Werkgelegenheid en Sociaal Beleid, in Brussel plaats.

Het belangrijkste onderwerp van deze Raad is het lopende Europees Semester. De Raad zal door middel van een beleidsdebat een bijdrage leveren aan de Europese Raad van 19-20 maart.

Naar verwachting zullen de lidstaten verder tot een algemene oriëntatie komen over de aanpassing van de oprichtingsbesluiten van het Werkgelegenheidscomité (Employment Committee, EMCO) en het sociaal beschermingscomité (Social Protection Committee, SPC). Tot slot zijn er Raadsconclusies voorzien over «inclusieve arbeidsmarkten» en het «EU strategisch kader voor Veilig en Gezond Werken 2014–2020».

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
L.F. Asscher

Geannoteerde Agenda Raad Werkgelegenheid en Sociaal Beleid (WSBVC) 9 maart 2015

Agendapunt: het Europees Semester 2015: Bijdrage aan de Europese Raad (19-20 maart 2015)

Debat over het Europees Semester 2015

Aard van de bespreking

- Aannee raadsconclusies AGS en JER.
- Aannee gezamenlijk werkgelegenheidsrapport.
- Onderschrijven hoofdboodschappen SPC Rapport «De sociale situatie in de EU».

In november 2014 heeft de Europese Commissie haar jaarlijkse groei-analyse (Annual Growth Survey, AGS) gepubliceerd. De AGS vormt jaarlijks het startschot van het Europees Semester, waarin de Europese Commissie vooruitblik op de grootste uitdagingen voor de Europese economie van het aanstaande jaar. De Commissie beschrijft en onderbouwt dit jaar drie prioriteiten die van belang zijn voor het aanjagen van groei en het scheppen van banen in de EU. Deze drie prioriteiten betreffen het bevorderen van investeringen, het doorvoeren van structurele hervormingen in de EU en in de lidstaten en van gezonde overheidsfinanciën. Als bijlage bij het AGS heeft de Commissie het jaarlijkse gezamenlijk werkgelegenheidsrapport (Joint Employment Report, JER) gepubliceerd, waarin de belangrijkste beleidsprioriteiten op werkgelegenheidsgebied uit de AGS worden onderbouwd en uitgewerkt. Tevens bevat de JER het scorebord met indicatoren op werkgelegenheids- en sociaal terrein.

Raadsconclusies AGS en JER

In de voorliggende concept Raadsconclusies over het AGS en het JER is veel aandacht voor het feit dat de werkloosheid en armoede binnen de EU nog steeds hoog zijn, ondanks de eerste tekenen van economisch herstel. De drie beleidsprioriteiten zoals verwoord door de Commissie in de AGS worden ondersteund. Wel wordt gesteld dat de link tussen de AGS prioriteiten en de Europa 2020-doelstellingen verduidelijkt en versterkt moeten worden.

Op werkgelegenheidsterrein benadrukken de Raadsconclusies het belang van het aanpakken van de hoge werkloosheid (met name langdurige werkloosheid en jeugdwerkloosheid), het stimuleren van baancreatie, de verbetering van de prikkels om te werken en het bevorderen van de kwaliteit van banen. Op sociaal terrein staat het moderniseren van sociale zekerheidsstelsels centraal, met een nadruk op sociale inclusie, activering en investering in menselijk kapitaal.

Gezamenlijk werkgelegenheidsrapport (JER)

De JER geeft aan dat de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en in het sociale domein reden tot zorg blijven. Ondanks de voorzichtig aantrekkende economische groei, blijft de werkloosheid hoog en lijkt deze in grotere mate structureel van aard, getuige het toenemende aantal langdurig werklozen. Hervormingen in lidstaten zijn volgens het rapport derhalve essentieel, met name om kwaliteitsbanen te creëren.

In meer specifieke zin suggereert het rapport dat de inspanningen van de lidstaten m.b.t. de Jeugdgarantie dienen te worden opgevoerd. Tegelijkertijd zouden lidstaten «leven lang leren» moeten ondersteunen om

hoogwaardig menselijk kapitaal op peil te houden en daarmee productiviteitsverhogingen te bewerkstelligen. Ook zou de integratie van langdurig werklozen op de arbeidsmarkt moeten worden verhoogd en zouden fiscale prikkels activerend van aard moeten zijn, zowel voor (potentiële) werknemers als werkgevers. Daarnaast moet actie worden ondernomen om blijvende ongelijkheden tussen vrouwen en mannen verder weg te werken, voornamelijk door beleid dat ondersteunend is aan een gezonde balans tussen werk en privé (adequate buitenschoolse kinderopvang, gepaste verlofregelingen, flexibele werk arrangementen).

Tenslotte wordt in het rapport ingegaan op de noodzaak tot modernisering van sociale vangnetten. Hervormingen zouden zich met name moeten concentreren op activerende sociale zekerheidsstelsels, waarin enerzijds mensen moeten worden geprikkeld om zich op de arbeidsmarkt aan te bieden, maar waarin anderzijds ook adequate bescherming wordt geboden aan de zwakkeren in de samenleving. Op het gebied van pensioenen is het van belang om mensen zo lang mogelijk aan de slag te blijven houden. De financiële houdbaarheid van pensioenstelsels is bovendien sterk gerelateerd aan arbeidsmarktontwikkelingen. Met het oog op financieel houdbare pensioenstelsels, is het bijvoorbeeld van belang om jeugdwerkloosheid terug te dringen en te voorkomen dat mensen vervroegd uittreden van de arbeidsmarkt.

Hoofdboodschappen SPC Rapport «De sociale situatie in de EU»

Het sociaal beschermingscomité (Social Protection Committee, SPC) publiceert ieder jaar een rapport over de sociale situatie in de lidstaten en de EU als geheel. Het rapport is gebaseerd op de uitkomsten van de Social Protection Performance Monitor (SPPM). Deze monitor is bedoeld om de belangrijkste sociale trends in de EU te identificeren.

In de hoofdboodschappen bij het rapport van 2014 wordt, net als in de AGS Raadsconclusies, gewezen op de uitdagingen op het gebied van werkloosheid (met name langdurig werklozen en jongeren) en de stijgende armoede en sociale exclusie in de EU en lidstaten. Het rapport benadrukt dat er nog geen voortgang is ten aanzien van het behalen van de Europa 2020-armoededoelstelling.

Nederlandse opstelling

Nederland kan instemmen met de concept Raadsconclusies en met de aannahme van het Gezamenlijke Werkgelegenheidsrapport. Nederland kan ook de hoofdboodschappen uit het SPC rapport onderschrijven.

Nederland onderschrijft de drie prioriteiten (gezonde overheidsfinanciën, structurele hervormingen en investeringen) die de Commissie in de AGS stelt. Daarbij vindt Nederland het van groot belang dat de drie prioriteiten zoveel mogelijk in onderlinge samenhang gezien worden. De aandacht voor het belang van structurele hervormingen van de arbeidsmarkt en activerende sociale zekerheidsstelsels in de Raadsconclusies inzake het AGS en JER en de aandachtsgebieden die genoemd worden in het gezamenlijk werkgelegenheidsrapport zelf zijn in lijn met de Nederlandse visie.

Agendapunt: hoofdboodschappen gezamenlijk SPC en Commissie rapport «financiering, effectiviteit en efficiëntie van sociale bescherming»

Aard van de bespreking:

Aanname van hoofdboodschappen van het rapport van het sociaal beschermingscomité over financiering, effectiviteit en efficiëntie van sociale bescherming.

Vorstel en toelichting:

In maart 2013 is er door het sociaal beschermingscomité (SPC) een adhoc werkgroep in het leven geroepen met de opdracht om de financiering, effectiviteit en efficiëntie van sociale zekerheidsstelsels nader te onderzoeken. De adhoc groep is gevraagd om een raamwerk te ontwikkelen aan de hand waarvan de financiering, effectiviteit en efficiëntie van sociale zekerheidsstelsels vergeleken en beoordeeld kan worden. Het voorliggende rapport is het resultaat van het werk van de adhoc groep. Het rapport geeft een uitgebreid overzicht van sociale bescherming in Europa en de wijze waarop dit in verschillende lidstaten gefinancierd is. In de hoofdboodschappen bij het rapport wordt het belang van adequate en duurzame sociale zekerheidsstelsels benadrukt en gepleit voor meer systematische beoordeling en vergelijking van sociale zekerheidsstelsels binnen Europa. Het ontwikkelde raamwerk wordt gepresenteerd als een eerste stap in de richting van meer systematische beoordelingen.

Nederlandse opstelling:

Nederland kan instemmen met de hoofdboodschappen van het rapport. Alle lidstaten moeten tot een modernisering van hun sociale zekerheidsstelsels komen om daarmee het hoofd te bieden aan de financiële druk van deze stelsels. Nederland ziet daarom zeker meerwaarde in de uitwisseling van ervaringen en het op gedegen wijze vergelijken van (delen) van stelsels. Het rapport biedt een uitgebreid overzicht van sociale bescherming in Europa en de wijze waarop dit in verschillende lidstaten gefinancierd is. Het raamwerk vormt daardoor een interessant startpunt voor de vergelijking van sociale zekerheidsstelsels. Het is echter van belang om te beseffen dat nationale situaties waarin sociale zekerheidsstelsels opereren zodanig kunnen verschillen, dat goede vergelijkingen tussen stelsels lastig blijven. Nederland heeft daarom nog twijfels over de wijze waarop het ontwikkelde raamwerk geïntegreerd zou moeten worden in het bestaande systeem voor sociale monitoring in EU kader.

Agendapunt: Raadsconclusies «inclusieve arbeidsmarkten»

Aard van de bespreking:

Aanname van raadsconclusies (documentnummer nnb)

Vorstel en toelichting:

De Raadsconclusies over «inclusieve arbeidsmarkten» zijn tot stand gekomen op initiatief van het Lets voorzitterschap. In de Raadsconclusies is aandacht voor het feit dat de werkloosheid (met name jeugdwerkloosheid en langdurige werkloosheid) als gevolg van de economische en financiële crisis de afgelopen jaren is toegenomen binnen de EU. Er wordt gesteld dat werk de beste weg uit armoede is. Tegelijkertijd moet het fenomeen «werkende armen» worden aangepakt. Ook het bevorderen van toegang tot de arbeidsmarkt, met name voor kwetsbare groepen

(jongeren, ouderen, mensen met een handicap, migranten, laag opgeleiden) vormt een belangrijke uitdaging. Het belang van activeringsbeleid en moderne sociale zekerheidsstelsels die participatie op de arbeidsmarkt bevorderen en daarnaast adequate bescherming bieden voor alle groepen in de samenleving, wordt benadrukt. Ook is er aandacht voor het belang van «kwaliteit van werk» (fatsoenlijke lonen, adequate arbeidsomstandigheden) en investeringen in «menselijk kapitaal». Negatieve financiële prikkels voor tweeverdieners moeten bovendien worden weggenomen.

Nederlandse opstelling:

Nederland kan instemmen met de Raadsconclusies. De nadruk op activerende sociale zekerheid in de Raadsconclusies sluit goed aan bij de Nederlandse visie.

Agendapunt: Raadsconclusies EU strategisch kader voor Veilig en Gezond Werken 2014–2020

Aard van de bespreking:

Aannemen Concept Raadsconclusies (document nnb)

Voorstel en toelichting:

De Commissie heeft op 6 juni 2014 een mededeling gedaan over een nieuw strategisch EU kader voor Veilig en Gezond Werken voor de periode 2014–2020. Het Letse voorzitterschap heeft een voorstel gedaan voor Raadsconclusies over de Mededeling. In de raadsconclusies zal staan wat de lidstaten gezamenlijk vinden van de Commissie Mededeling.

Nederlandse opstelling:

Op 18 juli 2014 is het Fiche met de Nederlandse opstelling over de Commissiemededeling aan uw Kamer verzonden (Kamerstuk 22 112, nr. 1882). Met deze inzet is Nederland de onderhandelingen over de raadsconclusies ingegaan.

Nederland vindt het belangrijk dat een Europees strategisch kader 2014 – 2020 op het gebied van arbeidsomstandigheden geformuleerd is. Nederland kan zich in het algemeen ook vinden in de thema's die de Commissie als prioriteit heeft aangewezen, zoals werkgerelateerde stress, vergrijzing, duurzame inzetbaarheid, preventie van beroepsziekten en nieuwe opkomende arbeidsrisico's als gevolg van het gebruik van nanotechnologie.

Nederland vindt dat de Europese arbeidsomstandighedenregelgeving goed ontwikkeld is. Wel is Nederland van mening dat op onderdelen aanpassing noodzakelijk is. Bestaande wetgeving dient gemoderniseerd te worden en ontdaan te worden van onnodige details. De omslag dient gemaakt te worden naar doelvoorschriften, waaraan zo mogelijk, gezondheid- of veiligheidskundige (grens)waarden zijn gekoppeld, ten koste van middelvoorschriften.

Verder is Nederland van mening dat de Commissie op het punt van blootstelling van werknemers aan kankerverwekkende stoffen onterecht nauwelijks concrete normen voorstelt.

Naar verwachting is overeenstemming over de raadsconclusies op de aanstaande Raad haalbaar. De Nederlandse punten worden allemaal

benoemd in de ontwerpconclusies. De noodzaak om de carcinogenenrichtlijn te herzien wordt breed gedeeld. Ook is er brede steun voor de aandacht voor een toename van het gebruik van algemene doelen en minder van middelvoorschriften in de arboregeling. De discussiepunten betreffen nog de formulering van de conclusies die de relatie met de doelstellingen van het REFIT-programma van de Commissie omschrijven.

Agendapunt: Voorstellen tot aanpassing van de oprichtingsbesluiten van het Werkgelegenheidscomité en het Sociaal Beschermingscomité

Aard van de bespreking:

Mogelijke algemene oriëntatie (document 6077/15 en document 6079/15)

Vorstel en toelichting:

Er liggen voorstellen tot aanpassing van de oprichtingsbesluiten van het Werkgelegenheidscomité (Employment Committee, EMCO) en het sociaal beschermingscomité (Social Protection Committee, SPC) voor.

De aanleiding voor aanpassing van de oprichtingsbesluiten, is de gezamenlijke opinie van EMCO en SPC over de herziening van de Europa 2020-strategie, die op 16 oktober door de Raad WSBVC is onderschreven. In de gezamenlijke opinie is geconstateerd dat zowel EPSCO als ECOFIN een belangrijke rol vervullen binnen het Europees Semester en dat beide raadsformaties op basis van gelijkwaardig partnerschap zouden moeten samenwerken. Om dit te realiseren, is versterkte samenwerking tussen de ECOFIN comités (Economic Policy Committee (EPC) en Financial Committee (EFC)) en de EPSCO comités (EMCO en SPC) volgens de gezamenlijke opinie van groot belang.

De belangrijkste wijzigingen zijn:

- een omschrijving van de centrale rol van EMCO en SPC in het Europees Semester;
- een toevoeging waarin het belang van samenwerking tussen EMCO, SPC, EPC en EFC benadrukt wordt;
- een omschrijving van de wijze waarop SPC haar taken vervuld. Namelijk, door gebruik te maken van de open methode van coördinatie (OMC), bij te dragen aan het Europees Semester binnen het eigen competentiegebied en door samen te werken met andere comités;
- de toevoeging dat de termijn van de SPC en EMCO voorzitter (van twee jaar) één keer hernieuwd kan worden door herverkiezing.

Nederlandse opstelling:

Nederland kan instemmen met de voorstellen tot aanpassing van de Raadsbesluiten. Zoals ook aangegeven in de gezamenlijke EMCO-SPC opinie over de herziening van de Europa 2020-strategie, is samenwerking tussen de verschillende comités van groot belang om de EPSCO en ECOFIN Raadsformaties effectief te kunnen bedienen in het kader van de Europa 2020-strategie.